Dzisiejsze A[illegible] z dodatkiem (razem 12 str.) kosztuje 10 gr.

ABC
NOWINY CODZIENNE

Nr. 325 A Rok XIII

WARSZAWA
NIEDZIELA
30 października
1938 R.
Cena 10 Gr.
w

„JEST KTOŚ, KTO MI SKRZYDŁA ROZWIJA
I KTOŚ, KTO MI SKRZYDŁA PĘTA...
JEST JAKAŚ DŁOŃ ŚWIĘTA
I JEST DŁOŃ INNA, PRZEKLĘTA...".
Stanisław Wyspiański

250 FIRM CHRZEŚCIJAŃSKICH sprzedaje towary na 5 rat miesięcznych na bony Tow. Handl. „KUPIEC POLSKI" Zielna 50, tel. 310-11.

Stawka na pułkownika Sławka

Cztery frakcje konserwatywne

odsunięte od władzy i wpływów

Konserwatyści nie mają bezpośredniego oparcia w społeczeństwie. Tylko zręcznym gierkom politycznym zawdzięczają, że w niektórych okresach wywierają pewien wpływ polityczny. Gierki te ułatwia okoliczność, że konserwatyści rozporządzali znanymi środkami pieniężnymi i ekipą ludzi nieliczną, ale wyrobioną politycznie.

JEZYCZEK U WAGI

W pierwszych latach odbudowanej Rzeczypospolitej rozporządzali Klubem Pracy Konstytucyjnej, składającym się z posłów odziedziczonych po nieboszczce Austrii. Na skutek rozbicia politycznego Sejmu Ustawodawczego, niewielka grupka posłów z Klubu Pracy Konstytucyjnej niejednokrotnie była **języczkiem u wagi** w różnych rozgrywkach sejmowych. I w ten sposób wywierała wpływ polityczny.

NIEŚWIEŻ

Przy następnych jednak wyborach konserwatyści zostali **zmieceni z powierzchni życia politycznego.** Do ponownych wpływów politycznych dochodzą dopiero po zamachu majowym, gdy ich przedstawiciele, minister sprawiedliwości Meysztowicz i minister rolnictwa Niezabitowski zasiadają w rządzie. Słynny Nieśwież staje się **symbolem odrodzenia wpływów konserwatywnych. Człowiekiem, na którego stawiają i który ich stale popiera jest płk. Sławek. To też nic dziwnego, że w ostatnio rozwiązanym Sejmie, którego ojcem duchowym był płk. Sławek, konserwatyści rozporządzają znacznymi wpływami.**

UPADEK SŁAWKA KLĘSKA KONSERWATYSTÓW

Upadek rządu płk. Sławka na jesieni r. 1935 **jest klęską dla konserwatystów.** Wciąż rozporządzają jednak wpływami na terenie Sejmu. Rozwiązanie Sejmu pozbawia ich również i tych wpływów, a przez ucho igielne kolegiów wyborczych przedostaje się jedynie Emeryk Hutten - Czapski, który jednak rezygnuje z kandydowania. To też w dzisiejszych warunkach konserwatyści przeżywają baissę swych wpływów i mało mają nadziei na ich odrodzenie.

CZTERY ODŁAMY

Konserwatyści dzielili się zawsze na różne frakcje i odłamy. Dziś istnieją cztery takie główne odłamy.

Grupa konserwatystów wileńskich, grupująca się w około wychodzącego w Wilnie „Słowa" kierowana jest przez redaktora tegoż pisma Cata Mackiewicza. Jest ona zwolennikiem „aktywnej" polityki zagranicznej.

Do grupy „Słowa" zbliżona jest inna grupa skupiająca się w około wychodzącego w Warszawie dwutygodnika „Polityka". Wśród tej grupy wymienić należy braci Bocheńskich, braci Pruszyńskich i p. Gedroycia. Reprezentuje ona szerokie plany w zakresie ukraińskim, propagując konieczność porozumienia się z Ukraińcami.

Wśród konserwatystów największe dziś wpływy posiada dzisiaj bodaj grupa Wielkopolska. Reprezentantem jej na terenie Poznańskiego jest „Dziennik Poznański", a w ostatnich czasach uzyskała ona wpływy również na wychodzący w Warszawie „Czas". Grupa ta, jeśli chodzi o politykę zagraniczną, jest znacznie ostrożniejsza od dwóch poprzednich.

KONSERWA WŁÓKIENNICZA

Wreszcie ostatnia grupa to t.zw. konserwatyści łódzcy. Ich firmowym reprezentantem jest ks. Janusz Radziwiłł. Grupa ta ma **ścisłe kontakty z łódzkim przemysłem włókienniczym,** a w zakresie gospodarczym reprezentuje program liberalny.

Dużymi wpływami wszystkich ugrupowań konserwatywnych cieszy się b. minister skarbu płk. Ignacy Matuszewski. Najsilniejsze wpływy posiada jednak wśród konserwatystów łódzkich.

W ostatnich czasach, specjalnie charakterystyczne są różnice poglądów pomiędzy poszczególnymi grupami konserwatywnymi na politykę ministra Becka. **Grupa wileńska uważa, że polityka min. Becka, jeśli chodzi o wspólną granicę polsko - węgierską jest zbyt ostrożna. Natomiast grupa „Polityki" nadal popiera w całej pełni tę politykę.**

Konserwatyści mają mało szans na odzyskanie niedawnych wpływów. Są dzisiaj w panicznym odwrocie. **Jedyna ich szansa, to powrót płk. Sławka.**

TRUSKAWIEC-ZDRÓJ
Sezon jesienny do końca października
W listopadzie Zakład nieczynny, potem
SEZON ZIMOWY
1 grudnia do 1 marca
Wszelkich informacyj udziela ortownie Zarząd Zdrojowy.
„Natusia" w butelkach oraz sól gorzka. „Bursztyn" do nabycia również w aptekach składach aptecznych.

Pozostało

Jeszcze tylko 3 dni

sprawdzania spisów wyborczych

Okres wyborczy do Rady Miejskiej m. st. Warszawy z dnia na dzień zyskuje nowe rumieńce, nowe interesujące wydarzenia. W chwili obecnej lokale komisji wyborczych przepełnione są w godzinach urzędowania wyborcami sprawdzającymi spisy. Ten pośpiech jest zrozumiały, gdyż

POZOSTAŁO JESZCZE TYLKO 3 DNI

sprawdzania spisów wyborczych. Komisje okręgowe przyjmować będą reklamacje

TYLKO DO DNIA 1 LISTOPADA WŁĄCZNIE

w godzinach od 10 — 12 i od 17 — 21.

Podział na okręgi i adresy lokali komisji wyborczych podajemy wewnątrz numeru.

Pod naporem opinii publicznej

Zarządzenia antyżydowskie

będą wydane w Czechosłowacji

PRAGA, 29. 10. Od szeregu dni w różnych punktach Pragi dochodzi do demonstracji antysemickich. Demonstracje te nie przenoszą się do śródmieścia, gdyż centralne dzielnice strzeżone są stale przez wzmocnione oddziały policyjne, nie dopuszczające manifestantów.

O podobnych objawach nastrojów antyżydowskich donoszą również z szeregu miast prowincjonalnych. W sobotę odbyło się ponowne zebranie adwokatów praskich w sprawie wydatnego zmniejszenia tak liczby praktykujących adwokatów i ograniczenia na przyszłość dopływu obcych elementów do palestry czeskiej.

Wysiłki tego rodzaju nie są odosobnione. Szereg organizacyj społecznych i zawodowych ze swej strony powzięły rezolucje, domagające się od czynników rządowych oczyszczenia życia publicznego, zawodowego i kulturalnego od wpływu elementów żydowskich, które w latach powojennych zdołały przeniknąć w znacznej liczbie do życia intelektualnego w Czechach. Zajmując wiele wpływowych stanowisk w prasie, literaturze i placówkach kulturalnych, przede wszystkim zaś w świecie artystycznym.

W odruchu budzącego się w Czechach antysemityzmu kwestia wpływów żydowskich na życie gospodarcze jest niemal zupełnie pomijana, a to z tego zapewne względu, że sfery żydowskie występowały tu dotąd przeważnie jako właściciele kapitałów lub kierownicy większych przedsiębiorstw, nieznani szerszej publiczności, drobny handel natomiast i przemysł najbardziej charakterystyczna dla Czech forma działalności gospodarczej, pozostaje niemal wyłącznie w rękach czeskich.

Czynniki miarodajne nie zajęły dotąd stanowiska co do sprawy żydowskiej, Jak słychać jednak liczyć się należy, że w krótkim czasie wydane zostaną zarządzenia, idące po linii spełnienia postulatów, wysuwanych ze strony przedstawicieli organizacyj zawodowych, społecznych i kulturalnych.

W interesie zdrowia P. T. Czytelni ków — poniższe ogłoszenie poleca my Ich łaskawej uwadze.

Szukajmy ostatniego niedowiarka!
Idealną czystość, jakość i nieszkodliwość tabletek Aspirin udowodniono już w ciągu lat 40-tu Trudno wobec tego znaleźć niedowiarka, któryby dziś jeszcze wątpił w powyższe zalety
TABLETEK ASPIRIN BAYER
WYRABIANYCH W STAROGARDZIE

Wydobyto zwłoki 6 ofiar

z pod gruzów „Galeries Nouvelles"

MARSYLIA, 29. 10. W sobotę stwierdzono, że liczba ofiar katastrofalnego pożaru „Nouvelles Galleries" wynosi 57 osób. Zwłoki ofiar w większości są tak zniekształcone, że niemożliwe jest rozpoznanie. Na polecenie premiera, minister spraw wewn. wyasygnował 100.000 rfanków do dyspozycji prefekta dep. Bouches Du Rhone na pomoc dla poszkodowanych rodzin.

MARSYLIA, 29. 10. Walka z pożarem przy bulwarze Canebiere trwała całą noc. Ze stosu gruzów, w jakie zamienił się luksusowy gmach „Galeries Nouvelles", unosi się w dalszym ciągu gęsty dym.

Do hotelu de Noailles, który ewakuowany został zaraz po wybuchu pożaru, można się było dostać dopiero w sobotę rano. Od ognia ucierpiały głównie wyższe piętra. O godz. 11-ej nie można było jeszcze myśleć o szukaniu ofiar katastrofy pod gruzami „Galeries Nouvelles". W dalszym ciągu gruzy te zalewane są wodą. Przypuszczalnie akcja ratunkowa zakończona zostanie w późnych godzinach popołudniowych.

Dotychczas znaleziono zwłoki 6 osób, z których 4 rozpoznano. — O 41 osobach brak wiadomości.

Premier Daladier zawiesił w urzędowaniu prefekta departamentu Bouches du Rhone, Soucher.

Szef rządu powziął tę decyzję, ponieważ przekonał się, że władze bezpieczeństwa wykazały nieudolność w organizowaniu akcji ratowniczej.

Rocznica Bolesławowa

Polska obchodzi 800-lecie zgonu Bolesława Krzywoustego, najwybitniejszego władcy Polski XII wieku.

Z imieniem króla Bolesława, chociaż króla niekoronowanego, łączy się poczucie ogromnej siły ekspansji polskiej, siły młodości państwa, które przecież naprawdę nie mając skrystalizowanej formy rządu, umiało być równym przeciwnikiem wszechpotężnych Niemiec.

Polska interweniowała w okresie rządów Bolesława Krzywoustego w sprawach bodajże swych sąsiadów, interweniowała wprawdzie ze zmiennymi wynikami — ale sam fakt dynamizmu naszej polityki zewnętrznej, fakt, że młodsze „barbarzyńskie" państwo prowadziło własną, niezależną politykę, dowodzi wielkiej siły państwa polskiego. Krzywousty jest właśnie reprezentantem tego dynamizmu i ta energia działania, jest może najwybitniejszą cechą tego władcy.

Nie był to jednak tylko dynamizm siły, nie była to mechaniczna potęga — taka, jaką później stworzyli Krzyżacy — z dynamizmem militarnym łączyła się bowiem siła kulturalna, atmosfera życia polskiego miała wielką siłę przyciągającą, siłę asymilacji.

Najpiękniejszym i niezmiernie ważnym dla nas pomnikiem tej siły militarnej i duchowej, jest zdobycie Pomorza. Niewątpliwie wielkim sukcesem wojskowym było zdobycie trudno dostępnych grodów książąt pomorskich, ale większy sukces stanowił niewątpliwie duchowe włączenie tych ziem w całość państwa polskiego.

Ogromną rolę w tym procesie asymilacyjnym odegrał kościół katolicki, który nie mieczem krzyżackim, ale śladem wielkiego przykładu św. Ottona pozyskał Pomorze dla wiary Chrystusowej. Współdziałające z Kościołem katolickim państwo polskie, zdołało uzyskać podporządkowanie Pomorza, kanonikowi Wojciechowi Polakowi, który został mianowany biskupem pomorskim.

Nie tylko dynamizm był cechą państwa Bolesławowego. Polska ówczesna słynęła hartem i wytrwałością. Obrona Głogowa — to symbol tej siły trwania narodu polskiego. Dzięki tej wytrwałości, Polska mogła przeciwstawić się nawale niemieckiej, mogła brać udział w ustalaniu układu sił w Europie, jako partner — nie formalnie może — lecz faktycznie, równy największym państwom w Europie.

W osiemsetną rocznicę zgonu Bolesława Krzywoustego, warto przypomnieć te dwie zasadnicze cechy naszego narodu, cechy, które zresztą nie zaginęły, ale wówczas dzięki rządom Bolesława Krzywoustego, tak silnie wystąpiły. Cechy te, to dynamizm i wytrwałość. Sukcesy, jakie dzięki tym cechom zdobyło Państwo Polskie, są jakby symbolem konieczności tych cech, dla trwania naszego państwa narodowego, bo dzięki sile dynamizmu, zdobyliśmy Pomorze i dostęp do morza, a dzięki wytrwałości — powstrzymaliśmy grożący nam pochód niemczyzny.

Te dwie cechy warunkują jeszcze jedno: niezależną i samodzielną zewnętrzną politykę polską. A w dzisiejszej sytuacji międzynarodowej, gdy zapadają decyzje o niezwykłej wadze, samodzielność naszej polityki jest specjalnie ważnym warunkiem naszej niepodległości.

J. W.

Zniesienie stanu wyjątkowego

na Litwie

KOWNO, 29. 10. Litewska agencja telegraficzna dowiaduje się ze źródeł urzędowych, że stan wyjątkowy, obowiązujący na Litwie, został zniesiony z dn. 1 listopada br.

Ciepło

Drobny deszcz

Przewidywany przebieg pogody dniu 30 b. m.: w całym kraju ciepło i chmurno z drobnym deszczem zwłaszcza rano przed południem.

Słabe wiatry wschodnie. Temperatura w ciągu dnia około 15 stopni. Przejrzystość powietrza osłabiona skutkiem mgieł.